

Interoperabilitet, säkerhet, standardisering

några reflexioner med anledning av KKrVA:s höstsymposium

av överstelöjtnant Bo Demin

Vid KKrVA:s höstsymposium ”På egen hand eller tillsammans?”, som var en del av dess projekt om den europeiska småstatens säkerhet och försvar framkom av flera av inläggen vikten av arbetet med interoperabilitet och säkerhet. Mot den bakgrunden vill jag åter belysa några åtgärder som bör vidtagas inom försvarsdepartementets område för att förbättra dessa krav.

Vad är standardisering

Dagens standardisering är ej längre ”mutter och skruv” utan omfattar bl a förmågestandards för förband som t ex ACO (Alive Command Operation) Algorithm Force standards, kunskapsstandards som t ex de efter vilka SWEDEC certifierar ammunitionsröjare eller EUEXCERT:s ESA Evidence Requirements som anger krav på personal som arbetar inom området energetiska material.

Sedan finns som tidigare mer tekniska standards i form av rena konstruktionskrav eller krav på miljötålighet men också på systemteknik av olika slag t ex krav på systemsäkerhet, krav på Insensitive mu-

nition o s v. Hela detta arbete inriktas nu mot en samordning mellan civil och militär verksamhet, och för t ex EU-förband, interoperabilitet och säkerhet. FOI:s rapport ”Evaluation and Cerification of the Nordic Battlegroup” FOI-R-1909-SE ger en bild av inriktningen av standardiseringsarbetet för våra insatsförband.

Samordning och finansiering av standardiseringsarbetet

Denna leds av Sveriges standardiseringsråd (SSR) som lyder under UD och årligen får medel från Näringsdepartementet som rådet fördelar främst till SIS, som bl a är vårt sammanhållande organ för vårt deltagande i EU-arbete att ta fram en handbok för standardisering av försvarsmateriel. Försvarsmakten och FMV är ej representerade i SSR. För närvarande är FMV ansvarig för standardiseringsarbetet inom försvarsområdet enligt ett regeringsbeslut från 1976, vidare finansieras standardiseringsarbetet inom Försvarsmakten genom att en liten del av ett projekts kostnad skall täcka dessa kostnader, det finns ingen gemensam pott för t ex om

någon arbetsgrupp behöver organiseras. Försvarsmakten inriktning av verksamheten framgår av ”Försvarsmakten Policy för standardisering” HKV 09980:70559 2005-06-15, i vilken för närvarande bl a följande avgränsning är gjord ”Standardisering genomförs även inom områden som förvaltning, process-utveckling och säkerhet. Denna standardisering är viktig men omfattas inte av denna policy”.

Certifiering av NBG 08:s materiel

Sominriktning av certifieringen av NBG 08:s materiel har FMV fastställt ”Normerande krav för materiel ingående i NBG 08” FMV 20074/2007 som i stor utsträckning bygger på STANAG 4370.

Några reflektioner

Utgående från den kortfattade beskrivningen av dagsläget ovan vill jag framföra följande synpunkter inom området standardisering.

Bättre samordning mellan den civila och militära verksamheten på departementsnivå inte minst avseende tilldelning av medel. Säkerhetsarbetet har efter hand fått en allt mer civil inriktning, t ex har nu Försvarsindustriföreningen döpts om till Säkerhets- och försvarsföretagen. Kanske skall försvarssektorn vara representerad i SSR.

Regeringsbeslutet från 1976 bör snarast hävas, och ansvaret för standardiseringen inom Försvarsmakten, område bör läggas på Försvarsmakten som ju numera fördelar medlen för utveckling m m.

Försvarsmakten policy för standardi-

sering bör omarbetas, så att även säkerhetsfrågorna tas in i detta inriktningsdokument.

Som ett led i samordning militärt-civilt bör SWEDEC:s standards även bli STANAG:s och EUXCERT:s kompetensstandards bör tillämpas inom Försvarsmakten och FMV och av bl a den anledningen bör Försvarsmakten och FMV ansluta till KCEM:s verksamhet.

För närvarande tas ej nya beslut om användning (BOA) efter genomförd evaluering av NBG 08:s materiel. Med hänsyn till de omfattande nya krav som ställs bör efter en ny säkerhetsgranskning nya BOA tas av Försvarsmakten för att säkerställa personalens säkerhet.

Försvarsmakten bör ge en klarare inriktning av pågående arbete i EU:s och NATO:s arbetsgrupper för standardisering t ex hur vi på sikt bör byta ut våra FSD mot STANAG och hur ammunitionsövervakningen bör genomföras på våra insatsförband.

Som ett led i denna samordning bör både Försvarsmakten och FMV delta i Säkerhetstinget där t ex i år tre frågor är aktuella för försvarssektorn.

(O)säker säkerhetsutbildning

Här kommer standardiseringsverksamheten in som en avgörande faktor för att ställa kraven på utbildningen.

Inte mitt bord

Här kommer samordning militärt-civilt in inte minst på departementsnivå.

IT-säkerhet

Detta är ett verkligt aktuellt område för

instatsstyrkorna men även för samordning
civilt-militärt.

Avslutningsvis vill jag betona vikten av

att erforderlig utbildning ges i dessa frågor
vid såväl FHS som MHS som FMTS som
för personalen vid FMV.

Förkortningar

ACO	=	Alive Command Operations
BOA	=	Beslut om användning
EUEXCERT	=	EU Certifying Expertise in European Explosives Sector
FMTS	=	Försvarsmaktens Tekniska skola
FSD	=	Försvarets standard
KCEM	=	Kompetenscentrum för Energetiska Material
NBG	=	Nordic Battle Group
SIS	=	Organ för vårt deltagande i EU-arbetet att ta fram en handbok för standardisering av försvarsmateriel
SSR	=	Sveriges standardiseringsråd
STANAG	=	NATO:s Standardization Agreements
SWEDDEC	=	Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum